



PKO Bank Polski

# KOMPLET SCENARIUSZY LEKCJI O FINANSACH DLA NAUCZYCIELA

Lekcja 3, klasy IV-VI  
Płatności przez internet

**Materiał został objęty patronatem honorowym Ministra Edukacji Narodowej**



**MINISTER  
EDUKACJI  
NARODOWEJ**



PKO Bank Polski

# Lekcja 3

## Klasy IV-VI

PŁATNOŚCI PRZEZ INTERNET

# PŁATNOŚCI PRZEZ INTERNET

## WPROWADZENIE MERYTORYCZNE

Właściciel konta internetowego może wykonywać różne operacje bankowe. Na jego rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy (ROR) wpływają wpłaty, np. wynagrodzenie za pracę lub stypendium. Właściciel dysponuje środkami, które znajdują się na jego koncie. W każdej chwili może sprawdzić stan konta, czyli saldo, i dowiedzieć się, ile pieniędzy ma na koncie, czyli jaka jest różnica pomiędzy wszystkimi wpłatami (czyli kwotami uznania na rachunku) oraz wypłatami (obciążeniami rachunku) w danym okresie. Kiedy klient zaloguje się do serwisu internetowego banku, powinien sprawdzić, jakie znajdują się w nim zakładki. Każda z nich odpowiada innym usługom finansowym. Zazwyczaj są to: rachunki (posiadane rachunki bankowe wraz z informacją o stanie konta), transakcje lub płatności – wykonane przelewy, zlecenia stałe; karty – w tym karty kredytowe, zestawienie operacji, spłaty zadłużenia na karcie; oraz oszczędności – rachunki oszczędnościowe i lokaty terminowe.

Podstawową usługą bankową jest dokonywanie rozliczeń między różnymi osobami i firmami lub instytucjami. Służy do tego przelew, czyli przeniesienie pieniędzy z jednego konta na inne. Zlecając przelew, właściciel konta składa dyspozycję w banku, by obciążył jego konto określoną kwotą i przekazał ją na inny rachunek bankowy. W ten sposób można dokonywać opłat, m.in. za elektryczność, telefon, wodę, gaz, spłacać raty kredytu czy płacić za towary lub usługi, w tym również w sklepach internetowych. Można też zwrócić się do banku, by ten wykonywał stałe, powtarzające się płatności. Za zgodą właściciela konta bank pobiera wtedy z rachunku w określonym terminie (np. co miesiąc) określoną kwotę i przekazuje ją na wskazany rachunek (zlecenia stałe). Takich powtarzających się wydatków znajdziemy wiele w domowym budżecie, np. telewizja, czynsz, raty spłacanej pożyczki itp. Zlecenie stałe można wystawić na dłuższy czas, na przykład na rok, i nie trzeba wtedy pamiętać o terminach regulowania rachunków. Ważne, aby w ustalonym z bankiem dniu dokonania przelewu posiadać na koncie środki w odpowiedniej wysokości.

Każdy bank zwraca wiele uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa wykonywanych przez klienta transakcji. Zabezpieczenia są bardzo różne. Są banki, które wysyłają klientowi SMS-em jednorazowe hasło (np. ośmiocyfrowy numer) potwierdzające jedną konkretną transakcję. Dopiero po wpisaniu tego hasła można dokończyć rozpoczętą czynność. Inne banki przekazują klientowi listę haseł do wykorzystania. Ale o bezpieczeństwo musi też dbać właściciel konta. Wchodząc do serwisu internetowego banku, powinien sprawdzić zabezpieczenia strony internetowej, poprawność wpisywanego adresu WWW serwisu banku, nie wolno mu również podawać danych (loginu, hasła do konta internetowego) osobom postronnym ani ujawniać ich w sieci, np. w wiadomościach e-mail. Koniecznie trzeba pamiętać, aby z kontem internetowym łączyć się z komputera, który posiada odpowiednie oprogramowanie antywirusowe i antyśpiegowskie.

## OPIS LEKCJI

W trakcie lekcji uczniowie zapoznają się z możliwościami przykładowego serwisu internetowego banku – dowiadują się, jakie operacje może wykonywać posiadacz konta, poznają zasady obsługi konta internetowego, zwracając szczególną uwagę na zasady bezpiecznego korzystania z internetu. Poznają mechanizm przelewu; dowiadują się, jak można płacić z konta internetowego za zakupione usługi czy towary.

## CELE LEKCJI

Uczeń powinien:

- poznać najważniejsze operacje, które może wykonywać posiadacz konta internetowego,
- umieć zalogować się do serwisu internetowego, np. PKO Junior,
- wiedzieć, na czym polega przelew oraz jakie informacje są wymagane przez bank do dokonania przelewu przez właściciela rachunku,
- wiedzieć, na czym polega autoryzacja transakcji bankowej,
- rozróżniać stałe i jednorazowe zlecenia przelewu,
- przestrzegać zasad bezpiecznego korzystania z serwisów internetowych.

## POJĘCIA KLUCZOWE:

- bankowość internetowa,
- konto internetowe,
- logowanie,
- przelew,
- zlecenie stałe,
- autoryzacja transakcji.

## TREŚCI PROGRAMOWE

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych – II etap edukacyjny: klasy IV-VI.

### Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

Edukacja polonistyczna:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Czytanie i pisanie. Uczeń:

- odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych,
- wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz).

Tworzenie wypowiedzi. Uczeń:

- uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych, mówi na temat; prezentuje własne zdanie i uzasadnia je.

Zajęcia komputerowe:

Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem. Uczeń:

- komunikuje się z komputerem za pomocą ikon, przycisków, menu i okien dialogowych,
- wykorzystuje komputer oraz programy i gry edukacyjne do poszerzania wiedzy z różnych dziedzin,
- korzysta z zasobów (słowników, encyklopedii, sieci internet) i programów multimedialnych (w tym programów edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy,
- wykorzystuje komputer i technologie informacyjno-komunikacyjne do rozwijania swoich zainteresowań,
- zastosowanie komputera w życiu codziennym, opisywanie zagrożeń i ograniczeń związanych z korzystaniem z komputera i internetu,
- opisuje przykłady wykorzystania komputera i sieci internet w życiu codziennym,
- przestrzega zasad etycznych i prawnych związanych z korzystaniem z komputera i internetu, ocenia możliwe zagrożenia.

## METODY:

- pogadanka,
- praca w grupach,
- dyskusja,
- praca z komputerem.

## MATERIAŁY POMOCNICZE:

Nr 1 – ćwiczenie „Jak obsługiwać rachunek bankowy przez internet?”,

Nr 2 – ćwiczenie „Co to jest przelew, czy przelewanie z pełnego w próżne?”,

Nr 3 – zadanie „Wysyłamy przelew bankowy”,

komputer z rzutnikiem, stanowiska z komputerami podłączonymi do internetu dla uczniów – jeśli są dostępne.

## CZAS:

2 godziny lekcyjne.

## PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powiedz klasie, że tematem zajęć będzie korzystanie z bankowości internetowej. Wyjaśnij, że umożliwia ona klientom banku dostęp do własnego konta oraz samodzielne obsługiwanie go i wykonywanie operacji przez internet. Zaznacz, że uczniowie poznają możliwości serwisu internetowego na przykładzie PKO Junior.
2. Sprawdź, czy uczniowie wiedzą, jakie najważniejsze działania może wykonywać osoba dorosła jako właściciel rachunku. Zapisuj pomysły uczniów, koryguj informacje i wyjaśniaj trudniejsze pojęcia. Powiedz, że może on sprawdzać stan i historię rachunku oraz dokonywać płatności – płacić za zakupione dobra czy usługi, przekazywać pieniądze na konta innych osób czy firm. Może też oszczędzać środki finansowe, zakładać lokaty, doładowywać telefon. Zaznacz, że wszystkie te operacje mogą być wykonane przez właściciela konta internetowego samodzielnie, w wybranym przez niego czasie i miejscu za pośrednictwem komputera podłączonego do internetu. Osoba, która chce założyć konto internetowe, podpisuje umowę z bankiem. Otrzymuje instrukcję postępowania oraz dane potrzebne do uruchomienia systemu (czyli identyfikator). Formalności różnią się w zależności od banku.
3. Powiedz uczniom, że choć dzieci i młodzież nie mogą być właścicielami konta bankowego, to mogą z niego korzystać za zgodą swoich rodziców. W Polsce młodzieżowy rachunek bankowy może założyć osoba, która ukończyła 13 lat. Możliwe to jest jednak za zgodą rodzica (opiekuna prawnego) i musi on być obecny przy podpisywaniu umowy z bankiem. Rodzic ma także prawo do kontrolowania rachunku dziecka, ustalenia limitu wypłat pieniędzy, w tym transakcji dokonywanych kartą płatniczą.
4. W przypadku niektórych banków rodzice mogą założyć także konto dla dzieci w wieku poniżej 13. roku życia. Rodzic musi wówczas podpisać z bankiem umowę na prowadzenie konta dla dziecka. Rodzic kontroluje stan konta, wpłaca pieniądze, zatwierdza lub odrzuca przelewy. Dziecko otrzymuje dostęp do serwisu internetowego, gdzie może zakładać wirtualne skarbonki i oszczędzać na różne potrzeby, zdobywać odznaki za oszczędzanie. Niektóre banki udostępniają także karty płatnicze, które rodzice mogą przekazać dziecku.
5. Jeśli prowadzisz zajęcia w sali komputerowej, podziel uczniów na pary lub małe grupy i poproś, aby zapoznawali się z poszczególnymi częściami serwisu internetowego, np. PKO Junior. Możesz rozdać tabelkę z ćwiczenia „Jak obsługiwać rachunek bankowy przez internet?” (**materiał pomocniczy nr 1**), w której uczniowie będą wypisywać operacje, które może wykonać właściciel konta w tym serwisie. Zaznacz, że użytkownik musi zalogować się do serwisu poprzez wpisanie loginu oraz hasła. Hasło można zmienić. Kończąc pracę, zawsze należy się wylogować.
6. Zaprezentuj poszczególne kroki pierwszego logowania oraz możliwość zmiany hasła do serwisu. Pozwól uczniom, by ćwiczyli tę procedurę samodzielnie. Na zakończenie tej części zajęć zapisz na tablicy zdanie „Zasady bezpieczeństwa w obsłudze konta internetowego”. Poproś ochotników o podanie podstawowych reguł związanych z logowaniem (np. nie wolno nikomu udostępniać loginu i hasła, należy się wylogować z serwisu itd.). W trakcie zajęć dopisuj inne zasady (m.in. związane z dokonywaniem przelewów) do zestawienia na tablicy. Zwróć uwagę na następujące zasady:
  - a. Adres zawsze powinien zaczynać się od <https://> – nie musisz tego wpisywać. Wystarczy, że spojrzysz na pasek z adresem strony.
  - b. Szukaj kłódki w pasku adresu – tam znajduje się ona najczęściej. Kłódka chroni twoje konto przed obcymi osobami.
  - c. Zapamiętaj swój login i hasło. Lepiej ich nie zapisuj, aby nie dostały się w ręce nieupoważnionych osób.
  - d. Pamiętaj, aby po zakończeniu korzystania z konta wylogować się z niego.

- e. Jeśli możesz, to loguj się do banku tylko ze swojego sprawdzonego komputera. W innych komputerach mogą czaić się wirusy!
  - f. Zawsze samodzielnie wpisuj adres WWW serwisu bankowego. Nie klikaj w linki do strony banku otrzymane od innych osób!
7. Uczniowie zapoznają się teraz z kolejnymi zakładkami w serwisie oraz wypisują w zespołach czynności, które mogą być wykonane, np. sprawdzenie stanu konta, wykonanych transakcji, uzyskanie potwierdzenia transakcji, doładowanie telefonu, sprawdzenie wysokości oprocentowania, oszczędzanie – zakładanie skarbonki, planowanie oszczędzania, sprawdzenie stanu środków na karcie płatniczej. Jeśli dysponujesz tylko jednym komputerem i rzutnikiem, prezentuj poszczególne części serwisu. Pozwól klasie wysłuchać informacji, wyjaśnij trudniejsze pojęcia.
8. Zwróć uwagę na zakładkę „Historia oszczędzania” w serwisie internetowym junior.pkobp.pl. Wyjaśnij, że posiadacz konta może tu sprawdzić, ile zaoszczędził oraz jakich dokonał transakcji – wpłat i wypłat z konta w określonym czasie. Powiedz, że wypłaty zaznaczone są na czerwono, wpłaty – na zielono. Pozwól, by uczniowie zobaczyli, jakie transakcje zostały wykonane, jak sprawdzić stan konta oraz jak zobaczyć i wydrukować potwierdzenie transakcji. Powiedz, że dorosły użytkownik konta internetowego również może sprawdzać takie informacje.
9. Omów część serwisu poświęconą przelewom. Wyjaśnij, na czym polega przelew. Powiedz, że jest to przeniesienie pieniędzy z jednego konta, np. z konta klienta, na inne, np. na konto należące do firmy, instytucji czy osoby, która sprzedała klientowi usługę albo towar. Zaznacz, że uczniowie poznają sposób wykonania tej operacji na podstawie konta dla dzieci. Przelew jest inicjowany przez dziecko, ale dokonywany przez rodzica. Zwróć uwagę na pola, które należy wypełnić. Użytkownik konta musi podać dane osoby, której wysyła pieniądze, ale najczęściej oprócz imienia i nazwiska konieczne jest podanie adresu oraz np. nazwy firmy. Konieczne też jest wpisanie numeru rachunku odbiorcy, tytułu (celu) przelewu. Zademonstruj poszczególne etapy operacji. Możecie też równocześnie uzupełniać na bieżąco zapisy dotyczące bezpieczeństwa (np. uważne wpisanie danych odbiorcy i numeru rachunku, zatwierdzenie przelewu, czyli „autoryzacja”).
10. W zależności od wieku, możliwości i zainteresowań uczniów możesz rozwinąć część lekcji poświęconą przelewom. Podziel klasę na kilkuosobowe zespoły, rozdaj ćwiczenie „Co to jest przelew, czyli przelewamy z pełnego w próżne?” (**materiał pomocniczy nr 2**). Poleć uczniom, by w grupach przeczytali tekst zawarty w materiale. Wyjaśnij ponownie trudniejsze pojęcia. Ważne, by uczniowie rozumieli, na czym polega przelew. Zapytaj klasę, jak bank dba o bezpieczeństwo tych operacji. Użyj terminu „autoryzacja” lub „zatwierdzenie”. Dopisz do listy na tablicy kolejną zasadę bezpieczeństwa w obsłudze konta internetowego. Następnie poleć uczniom, by w grupach rozwiązali test prawda/fałsz, oznaczając literą P zdania prawdziwe, a literą F – zdania fałszywe. Poproś ochotników o odczytanie rozwiązań.
11. Rozdaj teraz grupom zadanie „Wysyłamy przelew bankowy” (**materiał pomocniczy nr 3**). Pozwól, by przedstawiciele grup wylosowali jedną z kart z informacjami o rachunkach za różne towary czy usługi. Zadaniem grup jest wypełnienie uproszczonego formularza przelewu. Sprawdź ponownie, czy uczniowie wiedzą, jakie informacje klient musi podać, wysyłając przelew. Zaznacz, że niezbędne jest podanie danych odbiorcy – imienia i nazwiska, adresu i numeru jego rachunku oraz własnych danych. Konieczne jest też określenie tytułu przelewu oraz przesyłanej kwoty. Po wykonaniu pracy przedstawiciele grup omawiają sposób wypełnienia formularzy.



12. Na zakończenie zajęć powróć do listy zasad bezpieczeństwa w obsłudze konta internetowego, która powstawała w czasie zajęć. Odczytajcie i uzupełnijcie zapisy. Zaznacz, że bank gwarantuje bezpieczeństwo środków finansowych gromadzonych przez klienta, ale współodpowiedzialny za bezpieczeństwo wykonywanych operacji jest również sam klient. Dodatkowo uczniowie mogą w grupach lub indywidualnie opracować kilkuobrazkowy komiks na temat „Jak bezpiecznie posługiwać się kontem internetowym”. Przygotowanie komiksu może też stanowić zadanie domowe. Urządźcie później wystawę prac w klasie lub dla całej szkolnej społeczności.

## MATERIAŁY POMOCNICZE

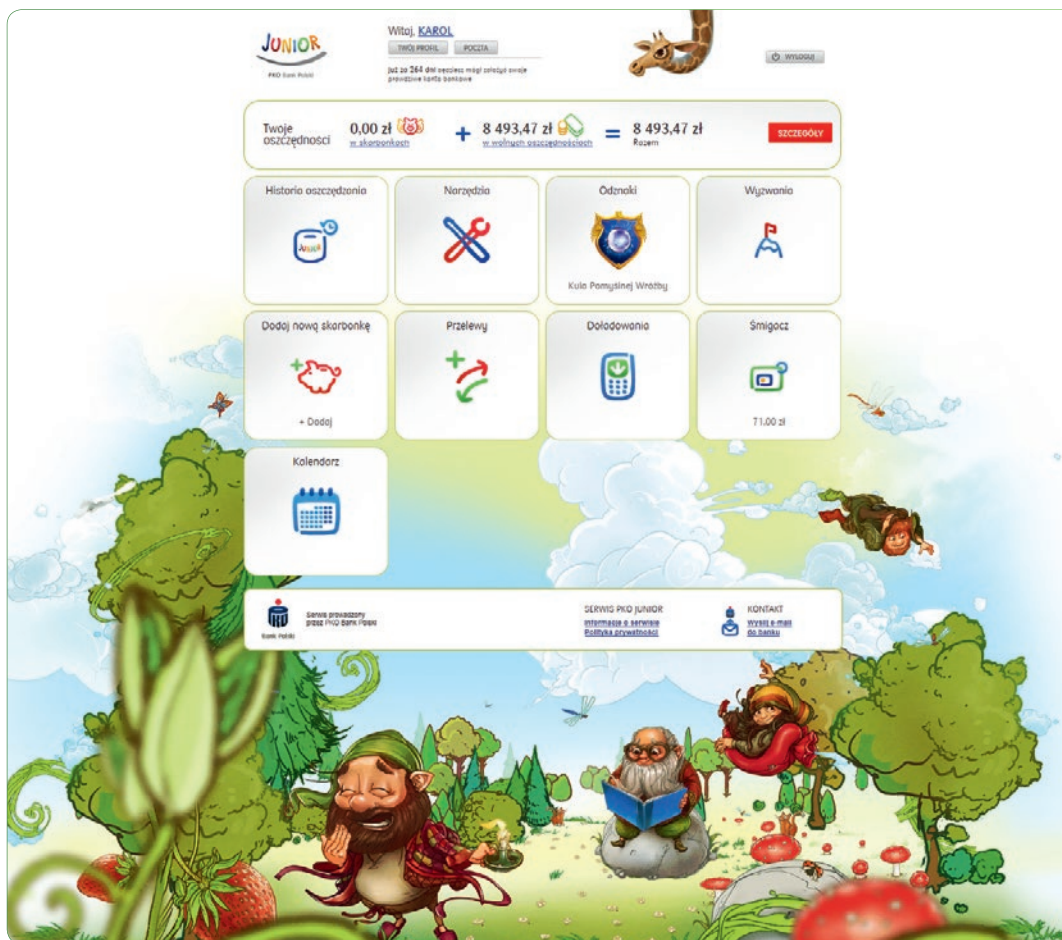
### Material pomocniczy nr 1

Ćwiczenie „Jak obsługiwać rachunek bankowy przez internet?”.

Zapoznaj się ze stroną demonstracyjną przykładowego serwisu internetowego. Podziel się też spostrzeżeniami na temat serwisu. Co Ci się najbardziej podobało?

Sprawdź, jakie działania może wykonywać dziecko, które posiada konto internetowe. Zanotuj te czynności w tabelce. Przedstawiciel grupy omówi zapisy na forum klasy.

Lp.	Co może zrobić właściciel konta?	Z której części serwisu skorzysta?



## Materiał pomocniczy nr 2

Ćwiczenie „Co to jest przelew, czyli przelewamy z pełnego w próżne?”.

Przeczytaj tekst, a następnie w grupach rozwiąż test prawda/fałsz, oznaczając literą P zdania prawdziwe, a literą F - zdania fałszywe.

Właściciel rachunku bankowego dysponuje swoimi pieniędzmi. Płaci za różne towary i usługi, zlecając bankowi dokonanie przelewu. Przelew to przeniesienie (przelanie) pieniędzy z jednego konta na inne, np. z rachunku właściciela na rachunek innej osoby czy firmy. W ten sposób można płacić za usługi, np. opłacić rachunek telefoniczny, doładowanie telefonu. Można też zapłacić za zakupione towary, np. książki, ubrania, sprzęt sportowy itp. Przelewem można zapłacić należności np. za elektryczność, gaz, czynsz, telewizję.

Właściciel konta może złożyć w banku tzw. zlecenie stałe. Wtedy bank w stałym terminie, np. 20. dnia każdego miesiąca przez jakiś okres, np. rok, pobiera z konta klienta pieniądze i wpłaca je na rachunek firmy, która dostarcza mu usługi. Tak można opłacać rachunki, zwłaszcza wtedy, gdy co miesiąc są tej samej wysokości, np. za internet, czynsz za mieszkanie, raty za zakupiony komputer czy meble. Klient nie musi pamiętać o terminie wpłaty, bo dokonuje jej za niego bank. Musi jednak mieć na koncie środki w takiej wysokości, by wystarczyły na opłacenie stałych zleceń. Zlecenie jednorazowe klient wystawia wtedy, gdy chce zapłacić za jakąś jednorazową usługę czy zakupiony towar, na przykład w sklepie internetowym.

Wypełniając przelew, klient musi wpisać podstawowe dane odbiorcy – jego adres i numer rachunku, na który będą przelane pieniądze. Wykonując przelew przez internet, klient musi też zatwierdzić, czyli autoryzować transakcję. Jest to sposób, który zabezpiecza transakcję i sprawia, że nikt niepowołany nie może przesłać z konta klienta pieniędzy na inne konto bez jego wiedzy. Aby potwierdzić wysłanie przelewu, trzeba użyć specjalnego kodu, który dostarczy bank. Kod (np. zestaw cyfr) będzie podany przez bank SMS-em na telefon właściciela rachunku lub znajduje się na specjalnej karcie kodów, którą otrzymuje klient.

Potwierdzenie każdej transakcji, również przelewu, jest zapisane. Stanowi dokument, którym klient może się posługiwać, udowadniając, że dokonał płatności. Potwierdzenie można odnaleźć na przykład w zakładce „Historia transakcji”, a po wybraniu opcji „Szczegóły transakcji” pojawi się polecenie „Drukuj potwierdzenie”. Można je wtedy wydrukować.

### Test prawda/fałsz

	Prawda	Fałsz
1. Przelew to przeniesienie pieniędzy z jednego rachunku na inny rachunek.		
2. Każdy przelew musi być zatwierdzony przez właściciela rachunku.		
3. Przelewów nie można wykonywać przez internet.		
4. Autoryzacja to zatwierdzenie przelewu, na przykład zestawem znaków.		
5. Przelewem można płacić tylko za towary kupione w sklepie internetowym.		
6. Wykonywanie przelewów przez internet jest niebezpieczne.		
7. W banku można złożyć zlecenie stałe – opłacanie rachunku za telefon z konta w wybranym okresie.		
8. Kwota przelana na rachunek odbiorcy zwiększa stan oszczędności na koncie właściciela.		
9. Przed wysłaniem pieniędzy trzeba wpisać dane odbiorcy, kwotę i tytuł przelewu.		
10. Informacje o wysłaniu przelewu są zapisane na koncie klienta.		

Rozwiązanie testu:

Prawda: 1, 2, 4, 7, 9, 10

Fałsz: 3, 5, 6, 8

### Materiał pomocniczy nr 3

Zadanie „Wysyłamy przelew bankowy”.

Zapoznaj się z treścią karty, która została wylosowana przez grupę. Wybierz najważniejsze informacje i wypełnij uproszczony formularz przelewu.

Wpisz numer rachunku właściciela, z którego przelane będą pieniądze. Pamiętaj, z ilu składa się cyfr i jaki jest ich układ. Jeśli brak tych informacji, podaj fikcyjne dane. Wpisz numer rachunku, nazwę i adres odbiorcy (czyli sprzedawcy).

Zapisz tytuł przelewu (np. „opłata za energię elektryczną od 14.10 do 17.12.2016 r.”).

Podaj kwotę przelewu.

Następnie odczytaj dane z przelewu na forum klasy.

### Karty z informacjami dla grup

Szanowna Pani,

uprzejmie informujemy o wysokości zapłaty za dostarczenie internetu za ostatni okres rozliczeniowy, czyli październik 2016.

Szczegóły znajdują się poniżej:

Kwota do zapłaty:	<b>45 zł</b>
Data płatności:	<b>6.11.2016 r.</b>

Numer konta bankowego 01 2988 2000 0000 0006 2764 8751

Z poważaniem  
„Szybki internet” sp. z o.o.  
78-212 Kołobrzeg, ul. Nadmorska 29/6

Sprzedawca:  
„Modne ubrania”  
62-115 Poznań, ul. Staromiejska 28

Nabywca:  
Paweł Kowalski  
ul. Prosta 15  
65-002 Zarzecze

Faktura nr 15/2016 na podstawie zamówienia z dnia 25.09.2016

Buty sportowe „Biegacz”                      szt. 1                      wartość 123,20 zł.

Uwagi:                      termin płatności 8.10.2016

Forma płatności:                      przelew bankowy na rachunek:  
05 4568 0971 0088 0002 3765 8692

Szanowny Panie,

dziękujemy za złożenie zamówienia w naszym sklepie internetowym. Tusz do drukarki zostanie przesłany na adres domowy podany w Pańskim zamówieniu z dnia 25 sierpnia 2016: Michał Nowak, 31-518 Leśna Góra, ul. Zielona 5.

Towar prześlemy po otrzymaniu przelewem bankowym kwoty 80 zł.

Pozdrawiamy,  
E-sklep Komputerowy ABC  
30-233 Kraków, ul. Stawowa 15/5

Nr rachunku 07 0987 1986 2890 0000 1872 3840

## Formularz przelewu

Numer rachunku właściciela

Numer rachunku odbiorcy

Nazwa i adres odbiorcy

Tytuł przelewu

Kwota

